

Панченко А. В.

магістрант,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

Титаренко В. П.

докторка пед. наук, професорка,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Сучасна освіта вимагає від майбутніх вчителів технології не тільки знань, а й дослідницької компетентності. Це вимагає від них не тільки вміння передавати знання студентам, але й розуміння проблем в галузі технологічної освіти та здатність до їх вирішення. У зв'язку з цим, формування дослідницької компетентності майбутніх вчителів технології стає надзвичайно важливим завданням в педагогічній практиці.

Дослідницька компетентність є важливим елементом фахової підготовки майбутніх вчителів технології. У сучасному світі, де технології швидко розвиваються, вчителі повинні мати глибокі знання та розуміння технологій, що стосуються їх сфери діяльності. Дослідницька компетентність дозволяє майбутнім вчителям технології проводити дослідження, аналізувати отримані дані, вносити нові ідеї та розробляти нові методи та підходи до викладання технології. Крім того, дослідницька компетентність допомагає вчителям технології бути в курсі останніх тенденцій у галузі технології та забезпечувати високу якість навчання. Тому формування дослідницької компетентності у майбутніх вчителів технології є надзвичайно важливим завданням сучасної освіти.

Дослідницька компетентність – це здатність і готовність особистості до виконання наукових досліджень, пошуку нових знань та їх впровадження в практику.

Структура дослідницької компетентності може включати наступні компоненти:

1. Знання та розуміння процесів наукового пізнання та методів дослідження.
2. Вміння вибирати та застосовувати відповідні методи дослідження.
3. Уміння критично оцінювати та аналізувати наукові дані.
4. Навички формулювання проблем та постановки гіпотез.
5. Вміння проектувати дослідження та виконувати експерименти.
6. Навички збору, обробки та аналізу даних.
7. Вміння оформлювати наукові дослідження та документувати їх результати.
8. Здатність використовувати результати досліджень у практичній діяльності.

Ці компоненти можуть доповнюватися залежно від конкретних потреб і вимог в галузі, в якій формується дослідницька компетентність.

Сучасні вимоги до дослідницької компетентності майбутніх вчителів технології змінюються відповідно до потреб сучасної освіти. Однією з основних вимог є здатність вчителя до проведення науково-дослідницької роботи в галузі технологічної освіти. Важливою компонентою дослідницької компетентності є вміння створювати наукові дослідження відповідно до потреб сучасного освітнього середовища та розвивати нові підходи до викладання технології [1].

До інших вимог до дослідницької компетентності майбутніх вчителів технології можна віднести:

1. Вміння планувати та виконувати дослідження в галузі технології, відповідно до вимог сучасної науки та практики.
2. Здатність аналізувати та інтерпретувати отримані результати досліджень, визначати потреби у сфері технологічної освіти та розробляти практичні рекомендації щодо її

поліпшення.

3. Вміння планувати та проводити науково-методичні семінари, конференції, виставки, заходи, спрямовані на підвищення рівня технологічної освіти.

4. Здатність досліджувати та впроваджувати нові технології у навчальний процес, враховуючи вимоги сучасного освітнього середовища та потреби учнів.

5. Здатність працювати в команді та співпрацювати з науково-педагогічними колективами, що дозволяє досягати більш ефективних результатів у дослідницьких проектах, обмінюватися досвідом та знаннями з іншими вченими і фахівцями, а також взаємодіяти з практиками і представниками галузі, що відкриває шлях до нових можливостей і досягнень у сфері технологічної освіти.

Крім того, вимоги до дослідницької компетентності майбутніх вчителів технології також передбачають знання та вміння з використання сучасних інформаційних технологій, створення та застосування інноваційних педагогічних технологій в навчальному процесі, аналізу та оцінки навчально-методичних матеріалів тощо.

У зв'язку зі швидким розвитком сучасних технологій та відповідної зміни потреб в суспільстві, вимоги до дослідницької компетентності майбутніх вчителів технології постійно змінюються та оновлюються. Наприклад, в останні роки особлива увага приділяється формуванню навичок цифрової грамотності та вмінь використання сучасних електронних засобів навчання. Також все більше уваги приділяється використанню інноваційних технологій, таких як дистанційне навчання та використання віртуальної реальності в навчальному процесі.

Отже, сучасні вимоги до дослідницької компетентності майбутніх вчителів технології передбачають не тільки знання теоретичних аспектів наукових досліджень, але й практичні навички їх проведення та використання у навчальному процесі, здатність працювати в команді та використовувати сучасні інформаційні технології.

Формування дослідницької компетентності у студентів технологічного факультету є важливим аспектом їх фахової підготовки. Особливості формування такої компетентності пов'язані з теоретичними аспектами, які включають наступне:

1. Ознайомлення з методами наукових досліджень. Студенти повинні мати достатні знання та розуміння основних методів наукових досліджень, таких як експеримент, спостереження, опитування та аналіз даних. Важливо, щоб студенти також розуміли різні види досліджень, включаючи якісні та кількісні дослідження.

2. Розвиток критичного мислення. Для формування дослідницької компетентності важливо, щоб студенти розвивали критичне мислення. Це означає, що вони повинні бути здатні аналізувати інформацію, оцінювати її джерела, а також робити висновки на основі даних.

3. Розуміння наукового методу. Студентам потрібно мати розуміння того, як науковий метод використовується для формулювання гіпотез та тестування їх на практиці. Вони повинні також розуміти важливість етики в дослідженні, так як це може впливати на результати досліджень.

4. Розвиток навичок пошуку інформації. Для успішного виконання досліджень студентам потрібно мати навички пошуку та аналізу інформації. Вони повинні бути здатні швидко та ефективно знаходити потрібну інформацію з різних джерел, включаючи наукові статті, книги та Інтернет.

5. Підготовка до наукових дискусій та участь у наукових заходах є одним з ефективних методів формування дослідницької компетентності у студентів технологічного факультету. Вона дозволяє розвивати навички ведення дискусій, аргументації своїх позицій, критичного мислення та оцінки наукових досліджень [2].

У формуванні дослідницької компетентності майбутніх вчителів технології важливо застосовувати різноманітні практичні методи. Прикладами можуть бути проведення науково-

практичних конференцій, семінарів, тренінгів з проблем дослідження технологічної освіти, виконання практичних завдань, написання науково-дослідницьких робіт тощо.

Отже, дослідницька компетентність є невід'ємною складовою фахової підготовки майбутніх вчителів технології. Вона забезпечує їм можливість вирішувати актуальні проблеми в галузі технологічної освіти та розробляти нові підходи до навчання, що в свою чергу сприяє підвищенню якості освіти.

Список використаних джерел

1. Калініна О. Ю., Горова І. В. Формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців з технологій друку в умовах навчального процесу вищого навчального закладу. Професійна освіта: методологія, теорія та технології. 2020. № 3(17). С. 71–78.
2. Підгорний Ю. І., Горобець Н. І. Формування дослідницької компетентності майбутніх учителів технічної праці у вищих педагогічних навчальних закладах. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. №73(3). С. 171–185.

Попович В. Д.

канд. фіз.-мат. наук, доцент,

Дрогобицький державний педагогічний університет

імені Івана Франка

Яремчук Ю. І.

аспірант,

Дрогобицький державний педагогічний університет

імені Івана Франка

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Інформаційна культура, на думку А. Коломієць, – це здатність працювати з різними інформаційними ресурсами та використовувати їх у різних напрямках діяльності та для різноманітних цілей [2]. Носієм інформаційної культури є особистість, яка володіє різними прийомами та методами роботи з інформацією, здатна до її обробки, систематизації, передачі, використання інформаційних технологій для вирішення різноманітних професійних завдань.

Інформаційна культура педагога є системою його знань про людську особистість, культуру її розвитку, культуру всього людства та основи її становлення. Вона дає широкі можливості для вдосконалення педагогічної майстерності, розвитку здатності адаптуватись до динамічних змін сучасного суспільства; робить його конкурентним фахівцем [1].

Інформаційна культура вчителя технологій ґрунтується на комплексі характеристик, які відображають його знання й інформаційні навички у певних аспектах і сферах діяльності.

1. Характеристики інтелектуальної галузі діяльності педагога. Сюди входять знання педагога в галузі володіння та практичного застосування інформаційних технологій, а також розвиненість мислення, що включає вміння аналізувати різні обсяги інформації, обробляти інформаційні ресурси та застосовувати їх для вирішення різноманітних педагогічних завдань, трансформувати інформацію, мислити оперативно та креативно.

2. Характеристики мотиваційної сфери діяльності педагога. Сюди входять параметри мотивації педагога до розвитку своєї інформаційної культури, а саме: бажання та потреба в оволодінні інформаційними педагогічними технологіями, ознайомлення з передовим досвідом застосування інформаційних ресурсів в освітньому середовищі, бажання підвищувати рівень своєї інформаційної культури, удосконалювати свої навички в галузі інформатизації освіти.

3. Характеристики у сфері емоційного розвитку педагога. Вони включають вміння продуктивного оперування інформаційними ресурсами, концентрації уваги на методах отримання та обробки інформації, вміння виважено підходити до виникнення інформаційних збоїв у роботі, технічних перешкод та недоліків у роботі інформаційної техніки, вміння